

Üstün Yetenekli Öğrencilerde Başarı Düşüklüğünü Önlemek İçin Örnek Bir Model

The Sample Model for Overcoming Underachievement in Gifted Students

Gülşah BATDAL KARADUMAN¹

Öz

Üstün yetenekli öğrencilerin karşılaştığı risklerden biri de başarı düşüklüğüdür. Üstün yetenekli çocuklarla yapılan araştırmalar, çocukların duygusal nedenler, arkadaş grubunun etkileri, onlara uygun eğitim programlarının eksikliği, teşhis edilememiş öğrenme güçlükleri, öğrencilerin kendilerine ait bir program oluşturamamaları gibi nedenlerden dolayı başarısız olduklarını göstermektedir. Onları başarısızlığa düşüren etmenleri üstün yetenekli çocukların kendi kendilerine çözümleneceklerini bekleyemeyiz. Çevresinde onları başarısızlığa götüren sebepleri bulmak, ortadan kaldırmak için ana baba, okul, öğretmen ve başarısızlığa düşen öğrenciler işbirliği yaparak sorunları çözümlenecek önlemleri birlikte kararlaştırmalıdır. Bu çalışmada üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin başarı düşüklüğü etmenleri tartışılmış ve onların bu sorunlarını önlemeye yönelik uygulanabilecek örnek bir model tanıtılmıştır. Bu örnek model eğitimcilere, başarı düşüklüğü gösteren öğrencileri için çeşitli derslerde kullanabilecekleri bir örnek oluşturacaktır.

Anahtar Sözcükler: Başarı düşüklüğü, üstün yeteneklilerde düşük başarı, üstün yetenek

Abstract

One of the risks that the gifted students are confronted with is underachievement. Many researches on the gifted education show the main reasons for the underachievement of the gifted are as follow: emotional problems of the gifted, their peer groups, lack of proper education satisfying their needs, learning disabilities of the gifted, and lack of differentiated and individualized curriculum. We can not wait from them to resolve the problems that causes underachievement. Parents, school, teacher and students have to cooperate and decide together for preventions in order to find and eliminate the reasons that lead them to failure. In this study, it is discussed about the reasons of underachievement for gifted and talented students and introduced a model that can be applied to prevent their problems. This sample model will create an example for educators, to use this to eliminate underachievement of gifted children.

Key Words: Underachievement, underachievement in gifted students, gifted Başarı düşüklüğü, üstün yeteneklilerde düşük başarı, üstün yetenek

¹ Istanbul Univeristy, gulsah@istanbul.edu.tr

GİRİŞ

Düşük başarı tüm okul seviyelerinde gözlenebildiği gibi her zihinsel becerinin her düzeyinde meydana gelebilir. Tüm etnik gruplarda görülebilir (Rathvon, 1996). Başarısızlık kavramı ise daha çok çocuğun ya da gencin uzun süreli, (bir eğitim öğretim döneminden daha uzun süre) hemen her dersten, gelişim düzeyinin ve yeteneklerinin altında başarı göstermesi ve bu başarısızlığı bir türlü telafi edememesi durumu olarak kabul edilmektedir.

Başarısız öğrencilerin gerçek yetenekleri başarısızlıkları tarafından örtülebilir. Aşağıdaki noktalar bireysel başarısızlığı ve kapsamını tanımlamada etkilidir (Rimm, Cornale, Manos, Behrend, 1993):

1. Başarısızlar, IQ veya başarı test sonuçlarında zamanla düşüş gösterebilirler.
2. IQ sonuçları ile başarı test sonuçları arasındaki önemli fark başarısızlığın göstergesi olabilir.
3. Başarısızlar, sık sık bireysel ve grup IQ testlerindeki performanslarında farklılık göstermektedir. Özellikle dikkat odaklı olan başarısızlar, bireysel testlerde daha iyi performans gösterebilirler.
4. Başarı test sonuçları veya görünüşteki akademik beceri düzeyleri ve okul notları arasında bir farklılık varsa, çocuk kesinlikle başarısızdır.
5. Eğer çocuk okul çalışmalarında gerekli çabaları göstermezse başarısız olur. Dolayısıyla, eğer öğrenme süreci olmazsa, çocuk başarısız olur. Başarısızlar okul ortamının taleplerini karşılamamaktadır.

Heacox, (1991) başarılı öğrencilerin sekiz özelliğini aşağıdaki gibi sıralamıştır. Bu özellikleri barındırmayan üstün yetenekli öğrencileri başarı düşüklüğü olan öğrenciler olarak nitelendirebiliriz.

1. Başarılı öğrenciler hedef odaklıdır.
2. Başarılı öğrenciler olumlu düşünürler
3. Başarılı öğrenciler kendine güvenmektedir
4. Başarılı öğrenciler dayanıklıdır, pes etmezler
5. Başarılı öğrenciler öz disiplinlidir

6. Başarılı öğrenciler gururludur
7. Başarılı öğrenciler yetkinlik sahibidir
8. Başarılı öğrenciler risk alırlar

Başarısız öğrenciler bu özelliklerin bazılarında sahip olabilir, ama bu özellikler sadece okulda ortaya çıkmayabilir. Akademik olarak başarılı olmayan pek çok öğrencinin okul dışında yetenek ve becerilerini ortaya koyabildikleri ilgileri bulunmaktadır. Bu öğrenciler son yıl çaldığında yetenekleri ortaya çıkan “başarısız öğrenciler” olarak adlandırılmaktadır. Bilgisayar becerileri yüksektir, başarılı müzisyen ve dansçılardır, derneklerde aktif gönüllüdürler (Heacox, 1991). Araştırmalar başarılı öğrencilerin başarısız öğrencilere göre başarıya dönük olumlu bir tutuma, iyi ilişkilere ve öğretmenlere yönelik pozitif bir imaja sahip olduklarını, kendilerine güven ve sorumluluk duygularının daha çok gelişmiş, duygusal açıdan daha olgun ve daha yüksek benlik algısına sahip öğrenciler olduklarını göstermektedir.

Üstünlerde Düşük Başarı

İlk bakışta üstün zekâlı çocukların başarısız olması şaşırtıcı ve inanılmaz bir durum olarak görülmekte ve kabul edilmemektedir. Hatta mantıksız bir varsayım olarak düşünülmektedir. Çünkü üstün zekânın her engeli yeneceği ve muhakkak başarıya ulaşabileceği kanısı hâkimdir (Çağlar, 2004). Üstün zekâlı öğrencilerin karşılaştığı risklerden biri de başarı düşüklüğüdür.

Birkaç üstün öğrenci devamlı akademik test sonuçlarında ve başarılarında iyi puan alır fakat onların başarısızlığı-yetersizliği sınıftaki uygulamalarda, dikkatini vermede ya da ödevlerinde, eğitimsel ilerlemelerinde belirginleşir ve bu şekilde üstün öğrencilerde düşük başarı tanımlanır (Neihart, Reis, Robinson ve Moon, 2002). Ayrıca üstün yetenekli olup başarı düşüklüğü gösteren öğrenciler tek başına çalışırken verimli olmamakta ancak birebir ilgi gösterildiğinde başarılı olmaktadır. Görevlere başlamakta ve tanımlamakta sorun yaşarlar. Aile ve öğretmenler talimat verince dikkatleri uyarılır. Konular ilgilerini çekici olmadığı zaman dikkatleri dağılır. Diğerleri ile pozitif ilişkiler kurmada güçlükleri çekerler.

Başarı düşüklüğünün en genel temel tanımı asıl başarı ve zekâ arasındaki bir çelişkidir. Terman'ın ünlü çalışmasında üstün zekâlıların zekâ düzeylerinden beklendiği kadar iyi

başarı göstermedikleri görülmektedir. Durr (1964, Akt. Peters, Glader-Loidl, Supplee, 2000) başarı düşüklüğünü seviye ya da başarı testleriyle ölçülen asıl okul başarısı ve IQ düzeyi arasındaki fark olarak tanımlanmıştır. Ama Ralp, Goldberg ve Pashow'a göre (1966, Akt. Peters, Glader-Loidl, Supplee, 2000) başarmak için potansiyelin ya da yeteneğin ölçülmesi problemdir. Bu nedenle başarı düşüklüğünün gösterilmesinde, üç problemlilik ölçüm konusunu, en aza indiren birkaç yöntem için, girişimde bulunulmuştur: 1) Yetenek 2) Performans 3) Ve aralarındaki çelişki. Bu zorluğa rağmen, Tannenbaum'a (1991, Akt. Peters, Glader-Loidl, Supplee, 2000) göre birinin başarı düşüklüğünün tanımını yapması gerekir. Çünkü başarı düşüklüğünün var olduğunu inkâr edebilecek çok az öğretmen vardır. Üstün yetenekli öğrenciler içinde başarı düşüklüğü yadsınamayacak bir gerçektir.

Üstün Yetenekli Öğrencilerde Düşük Başarının Belirlenmesi

Üstün yetenekli öğrencilerde pek çok nedene bağlı olarak başarı düşüklüğü meydana çıkar (White, Sanbonmatsu, Croyle, Smittipatana, 2002). Üstünlerde düşük başarının belirlenmesi, tanınması şu durumlarda kendini gösterir (Rathvon, 1996) :

- Tek başına çalışırken verimli olamamakta ancak birebir ilgi gösterildiğinde başarılı olmaktadır.
- Görevlere başlamakta ve tamamlamakta sorun yaşarlar.
- Aile ve öğretmenler geribildirim verdiğinde dikkati uyanır.
- Konular ilgisini çekmediği zaman zihni dağınık.
- Diğer akranlarıyla olumlu ilişki kurmada güçlük yaşarlar.
- Ani sinir boşalmaları yaşar ve ruh hali hızla değişir.
- Sık sık tekrarlanan isteklerde bulunur fakat hiçbirinden uzun süre tatmin olmaz.
- Bazı görevlerde bazı yardımlara ihtiyaç duyar.
- Evde okul malzemeleri ve eşyalarını organize etmede güçlük çeker.

Üstünlerde düşük başarı yetenek ve başarı arasındaki farklılık ile tanımlanır (Mandel&Marcus, 1995, Akt.Neiart, Reis, Robinson ve Moon, 2002). Başarı düşüklüğü olan üstün öğrencilerin tanımlanmasında, potansiyellerinin ve performanslarının arasındaki uyumsuzluk üzerinde durulur. Reis ve McCoach'a (2000) göre aşağıdaki durumlarda bu ortaya çıkar;

1. Üstün zekalı kişilerde, yüksek potansiyel, başarı testleri, öğretmen gözlemleri, öğrencilerin performans ve potansiyelleri arasındaki uyumsuzluğu kanıtladığında.
2. Okul performansı ve potansiyeli arasındaki büyük uyumsuzluk olduğunda.
3. Gerçek performansı ve potansiyeli arasında uyumsuzluk ortaya çıktığında inde başarı düşüklüğü yadsınamayacak bir gerçektir.

Üstünlerde Düşük Başarıya Etki Eden Faktörler

A. Bireysel Faktörler

Düşük başarı gösteren üstünlerin bireysel özellikleri değişik araştırmacılar tarafından şu şekilde tanımlanmaktadır (Reis ve McCoach, 2000):

1. Düşük özsaygı, düşük özgüven, kendine düşük derecede yararlılık,
2. Yabancılaşma ya da içine kapanıklılık; güvensizlik ya da karamsarlık,
3. Endişeli, itici, dikkatsiz,
4. Agresif, saldırgan, dargın ya da alıngan,
5. Üzgün,
6. Pasif saldırgan özellikler ve tedirginlik,
7. Akademik yönlendirmelerde daha az sosyal, uysal olma, düzenlilik ve alçak gönüllülük,
8. Bağımlı, yüksek başarıda daha az esnek,
9. Sosyal olgunlaşmamışlık,
10. Başarısızlık korkuları,
11. Başarının korkusu,
12. Okulda negatif durumlar. Okulda daha mutsuz ve okula eleştirel bakıyorlar (Kerr, Christensen, Maxey, 1993).
13. Antisosyal ya da asi,
14. Aşırı titiz ya da özeleştirili,
15. İç denetim eksikliği, organize olamama,
16. Yakınsak düşünme becerileri ya da detaylı yönlendirmelerde iyi özellikler,
17. Kendileri için gerçek hedeflerin düşüşü; düşük hedefler, davranışlar. Gerçekçi hedefler kurmada uyumsuz stratejiler.

Olumlu özellikleri;

- Güçlü, heyecanlı, kendi seçtiği çalışmalarda sorumluluk, ilgi,
- Yaratıcılık,
- Dürüstlük gösterisi ve doğruluk.

Yüksek başarılı ve başarısız üstün zekâlıların özellikleri ve tutumları üzerinde yapılan araştırmalar sonucunda önemli bazı farklılıklar bulunmuştur. Her iki grubun özellikleri ve tutumları birbiriyle kıyaslanmıştır. Genellikle başarısız ve çok başarısız üstün zekâlı çocuklarda yukarıda sıralanan özelliklerin ve tutumların belirgin olduğu görülmüştür (Çağlar, 2004).

B. Aile Yapısı ve Örüntüsü

Başarısızlığın tanı ve tedavisindeki gecikmelerin nedeni çocukların ev ve okuldaki davranışlarının farklılığı olabiliyor. Okulda uyumsuz olan çocukların, evde uyumlu davranmaları çoğu zaman olağandır. Öğretmen aileye çocuğun katılımının olmaması, çabalamaması ya da uygunsuz davranışlar nedeniyle yaklaştığında; ebeveynler onun endişesini göz ardı etmektedir. Algılamadaki bu farklılıklar, kısmen ebeveynlerin, çocuğun olumsuz yöndeki davranışlarını görmek istememesinin bir sonucudur. Kendi sıkıntı ve sorumluluklarının üstesinden gelmeye çabalarken, yaşamlarında bir şeyin doğru gitmediğini duymak, zor zamanlar yaşamalarına neden olmaktadır. Aile ve öğretmenlerin çocuğa bakışlarındaki bu farklılıklar okul ve ev ortamlarının dikkat, sorumluluk, verimlilik için farklı isteklerde bulunmalarından da kaynaklanır. Ayrıca, günümüz ana babalarının çocuklarını izleyebilmek için çok az zaman ve enerjisi bulunmaktadır (Rathvon, 1996).

Başarılı üstün zekâlı çocukların aileleri ile başarısız üstün zekâlı çocukların ailelerinde buldukları bulgular birbirleriyle kıyaslanmış ve kıyaslamalar sonucunda araştırmalar genellikle başarısız olan üstün zekâlı çocukların ailelerinin yapısal özelliklerinin aşağıdaki hususlarda belirgin derecede farklı olduğunu göstermiştir (Çağlar, 2004):

Başarısız ve ciddi derecede başarısız olan üstün zekâlı çocukların ailesinde,

1. Ya çocuğu fazla koruyor, ya reddediyor yahut ta ondan çok şeyler bekliyor. Bu çocuklarda aşırı kaygıların oluşmasına yol açıyor.

2. Ana babalar arasında sık sık çatışmalar oluyor ve çocuk eğitimi konusunda belirgin fikir ayrılıkları görülüyor.
3. Genellikle ana baba çocuğa karşı kararsız, birbirinin zıddı olan tavırlar almaktadır. Bugün ödüllendirdiği bir davranışı yarın cezalandırmaktadır.
4. Ana baba boşanmıştır veya ayrı yaşamaktadır.
5. Ana baba kendi problemlerinin sebebi olarak çocuğuna karşı kötü niyet ve düşmanlık hisleri duyan bir anne vardır.
6. Evde baba yoktur, sadece mutsuz, çocuğuna karşı kötü niyet ve düşmanlık hisleri duyan bir anne vardır.
7. Genellikle ailenin yaşamı ya baba ya ana hâkimiyetine dayalı olarak kontrol ediliyor ve sürdürülüyor.
8. Ana babanın çok az demokratik olduğu görülüyor.
9. Babalar çocuklarına karşı sert ve olumsuz tavırlar almaktadır.
10. Evde çocukları öğrenmeye ve okumaya teşvike edecek ve onların yararlanacağı kitap çok azdır.
11. Ana baba ve çocuklar arasında çok az fikir alışverişi olmaktadır. Ana babanın az aktif, az güvenli, az sevgi bağlarına sahip oldukları ve çocukların başarılı olması için cesaretlendirmede çok az ve sınırlı çaba göstermekte oldukları görülüyor.
12. Ana baba çok ciddi olup çocuklarını çok sınırlı hareket etmeye zorlamaktadır.

Üstün zekalı bireylerin, her yaşta karşılaştığı sorunlar için uygun çözüm yolu seçebilecek, çok yönlü üstün yeteneğe sahip olduklarını düşünmek hatalı olur. Onların da başarılı olması, mutlu bir yaşam içinde bulunmaları, yeteneklerini geliştirmek için daha zengin olanaklara sahip, teşvik edici, ödüllendirildikleri bir çevre içinde bulunmalarına bağlıdır. Gelişim için gerekli bu şartların hazırlanmadığı ailelerde bulunan üstün zekâlı çocuklar aile çevresine karşı büyük bir ihtimalle birkaç tür olumsuz tepki örüntüsü geliştirirler. Üstün zekâlı çocukların bazıları akademik, okul başarısını düşürme yolunu seçecektir. Bazıları kendini geri çekecek ve başarılı olmak için çaba harcamayacaktır. Diğer bir kısmı ise yarıştan ve mücadeleden vazgeçip kendi kendine başarısızlığa teslim olacaktır. Bu çocukların çoğu duruma isyan, muhalefet şeklinde cevap vereceklerdir. Başarısız üstün

çocuklar genellikle bütün otoriteyi tehlikeli ve yıkıcı bulunurlar. Birçok öğrenci liderleri bu gruptan çıkar ve karşılıklarına çıkan büyük gruplar karşısında isyanlarını dışarı vururlar (Çağlar, 2004).

Çocuklar ve ebeveynleri arasındaki ilişki en çok önem arzeden şeydir. Butter –Por (1993) bu çocukların durumunu şöyle açıklamıştır. Yeterli teşvik ve desteği olmayan, dışlanmış çocuklar onlara ne olduğunu ve onlardan neler beklediğini bilmekte yetersiz kalırlar. Yeteneklerini geliştirmekte, kendilerine güven kazandırmakta, kendi gerçek içselliklerini oluşturmada yetersiz ya da başarısız kalırlar. Boşanmış ailelerin çocukları da risk altındadır. Aileler çocuklarına zaman harcayarak ve çaba sarfederek bu durumun olumsuz etkilerini azaltabilirler (Lee- Corbin ve Evans, 1996, Akt. Peters, Glader-Loidl, Supplee, 2000). Ailelerin yüksek beklentileri de bu başarı düşüklüğünü etkiler. Tonu ayarlamak aileleri için zor olabilir.

Eğer denetleme, ceza-ödül işe yaramıyorsa, ebeveynler ne yapabilir? Başarısız bir öğrencinin sinirli ve ümitsiz ebeveynleri şöyle davranmaktadır: ya çocuk üzerinde kontrollerini arttırır veya tamamen pes ederler. Bu iki uç davranışın yanında bir başka çözüm söz konusudur. Ebeveynler çocuğu değiştirmektense, kendilerini değiştirmelidirler – çocukla olan etkileşim ve iletişimlerini değiştirmelidirler. Böylece çocuk; bu değişim sayesinde kendine dönük çarpık düşüncelerden sıyrılır, etrafındakilerin etkilerinden sıyrılır ve en sonunda yanlış bakış açılarından kaynaklanan yanlış benimsenmiş davranışları değişir (Rathvon, 1996).

C. Çevresel Faktörler

Üstünlerde düşük başarının sebepleri arasında gösterilen çevresel faktörler çeşitli araştırmacılar tarafında şu şekilde tanımlanır (Neihart, Reis, Robinson ve Moon, 2002):

- Kronik değişimler, düzensiz sınıf değişimleri.
- Öğrenciler için baskıcı durumlar.
- Yalnızlık; sınıf arkadaşı ve eğitimsel girişimlerde yalnızlık.
- Ailesel faktörler; düşük başarının aile tarafından gizlenmesi, aileyle uyumsuzluk.
- Ailelerin daha düşük ya da daha yüksek beklentileri.

D. Okula Bağlı Faktörler

Üstün yetenekli öğrencilerde başarı düşüklüğü nedeniyle okulu terk etme oranları artmaktadır. Bu da okuldaki başarı düşüklüğünün çocuğun yaşantısını ne kadar önemli derecede etkilediğinin bir göstergesidir (Matthews, 2006). Başarı düşüklüğünün en çok gözlemlendiği-ortaya çıktığı yer okuldur. Ama sınıfın dışında ahlaki (etik) faktörlerinde bulunabileceğinden başarı düşüklüğünün üstesinden gelinebilecek tek yer sınıf olamaz. Heller'e (1992, Akt. Peters, Glader-Loidl, Supplee, 2000) göre öğretimin düzenlenmesi ve öğretmenin kişiliği öğrencinin sınıf içindeki başarısını etkileyen iki ana faktördür. Butter-Por (1993, Akt. Peters, Glader-Loidl, Supplee, 2000) buna şunu eklemiştir; öğrencinin okula karşı tutumları vardır. Okul ödevlerine karşı daha az ilgi, baştan savma bir el yazısı ile öğrenci tavrını belli edebilir.

Ziv'e (1977, Akt. Peters, Glader-Loidl, Supplee, 2000) göre başarı düşüklüğü olan öğrenciler, okula karşı daha olumsuz tutumları olan öğrencilerle arkadaşlık kurma eğiliminde olurlar. Bu etki güçlüdür, çünkü karşılıklı olarak birbirlerinin tutumlarını etkilerler.

Öğrencinin aktif olmaması ya da sıkılması sadece öğretmenin öğrencinin kapasitesini gözlemlemesini engellemez aynı zamanda başarı düşüklüğünü de artırır (Freeman, 1993, Akt. Peters, Glader-Loidl, Supplee, 2000).

Baum, Renzulli ve Hébert'e (1995) göre üstünlerde başarı düşüklüğünün okullardaki ortaya çıkışının nedenleri şu dört temele bağlıdır:

1. Potansiyel ve duygusal meseleler (sorunlu aileler)
2. Sosyal ve davranışsal meseleler (uygunsuz akran gruplar)
3. Uygun müfredatın eksikliği (müfredat öğrencileri motive etmez)
4. Öğrencinin öğrenme yetersizliği ya da zayıf denetim.

Üstün Yetenekli Öğrencilerde Düşük Başarının Çözüm Yolları Ve Örnek Bir Model

Üstün yetenekli öğrencilerde başarı düşüklüğünün önlenmesi için öncelikle böyle bir problemin var olup olmadığı saptanmalıdır. Aşağıdaki sorular çocuğun bir başarısız öğrenci mi yoksa diğer türlü öğrenme veya duygusal problemler mi yaşadığını belirlemek için yararlıdır (Rathvon, 1996):

Üstünlerde Düşük Başarıya Etki Eden Faktörler

A. Bireysel Faktörler

Düşük başarı gösteren üstünlerin bireysel özellikleri değişik araştırmacılar tarafından şu şekilde tanımlanmaktadır (Reis ve McCoach, 2000):

1. Düşük özsaygı, düşük özgüven, kendine düşük derecede yararlılık,
2. Yabancılaşma ya da içine kapanıklılık; güvensizlik ya da karamsarlık,
3. Endişeli, itici, dikkatsiz,
4. Agresif, saldırgan, dargın ya da alıngan,
5. Üzgün,
6. Pasif saldırgan özellikler ve tedirginlik,
7. Akademik yönlendirmelerde daha az sosyal, uysal olma, düzenlilik ve alçak gönüllülük,
8. Bağımlı, yüksek başarıda daha az esnek,
9. Sosyal olgunlaşmamışlık,
10. Başarısızlık korkuları,
11. Başarının korkusu,
12. Okulda negatif durumlar. Okulda daha mutsuz ve okula eleştirel bakıyorlar (Kerr, Christensen, Maxey, 1993).
13. Antisosyal ya da asi,
14. Aşırı titiz ya da özeleştirili,
15. İç denetim eksikliği, organize olamama,
16. Yakınsak düşünme becerileri ya da detaylı yönlendirmelerde iyi özellikler,
17. Kendileri için gerçek hedeflerin düşüşü; düşük hedefler, davranışlar. Gerçekçi hedefler kurmada uyumsuz stratejiler.

Olumlu özellikleri;

1. Güçlü, heyecanlı, kendi seçtiği çalışmalarda sorumluluk, ilgi,
2. Yaratıcılık,
3. Dürüstlük gösterisi ve doğruluk.

Yüksek başarılı ve başarısız üstün zekâlıların özellikleri ve tutumları üzerinde yapılan araştırmalar sonucunda önemli bazı farklılıklar bulunmuştur. Her iki grubun özellikleri ve tutumları birbiriyle kıyaslanmıştır. Genellikle başarısız ve çok başarısız üstün zekâlı

çocuklarda yukarıda sıralanan özelliklerin ve tutumların belirgin olduğu görülmüştür (Çağlar, 2004).

B. Aile Yapısı ve Örüntüsü

Başarısızlığın tanı ve tedavisindeki gecikmelerin nedeni çocukların ev ve okuldaki davranışlarının farklılığı olabiliyor. Okulda uyumsuz olan çocukların, evde uyumlu davranmaları çoğu zaman olağandır. Öğretmen aileye çocuğun katılımının olmaması, çabalamaması ya da uygunsuz davranışlar nedeniyle yaklaştığında; ebeveynler onun endişesini göz ardı etmektedir. Algılamadaki bu farklılıklar, kısmen ebeveynlerin, çocuğun olumsuz yöndeki davranışlarını görmek istememesinin bir sonucudur. Kendi sıkıntı ve sorumluluklarının üstesinden gelmeye çabalarken, yaşamlarında bir şeyin doğru gitmediğini duymak, zor zamanlar yaşamalarına neden olmaktadır. Aile ve öğretmenlerin çocuğa bakışlarındaki bu farklılıklar okul ve ev ortamlarının dikkat, sorumluluk, verimlilik için farklı isteklerde bulunmalarından da kaynaklanır. Ayrıca, günümüz ana babalarının çocuklarını izleyebilmek için çok az zaman ve enerjisi bulunmaktadır (Rathvon, 1996).

Başarılı üstün zekâlı çocukların aileleri ile başarısız üstün zekâlı çocukların ailelerinde buldukları bulgular birbirleriyle kıyaslanmış ve kıyaslamalar sonucunda araştırmalar genellikle başarısız olan üstün zekâlı çocukların ailelerinin yapısal özelliklerinin aşağıdaki hususlarda belirgin derecede farklı olduğunu göstermiştir (Çağlar, 2004):

Başarısız ve ciddi derecede başarısız olan üstün zekâlı çocukların ailesinde,

- a. Ya çocuğu fazla koruyor, ya reddediyor yahut ta ondan çok şeyler bekliyor. Bu çocuklarda aşırı kaygıların oluşmasına yol açıyor.
- b. Ana babalar arasında sık sık çatışmalar oluyor ve çocuk eğitimi konusunda belirgin fikir ayrılıkları görülüyor.
- c. Genellikle ana baba çocuğa karşı kararsız, birbirinin zıddı olan tavırlar almaktadır. Bugün ödüllendirdiği bir davranışı yarın cezalandırmaktadır.
- d. Ana baba boşanmıştır veya ayrı yaşamaktadır.
- e. Ana baba kendi problemlerinin sebebi olarak çocuğuna karşı kötü niyet ve düşmanlık hisleri duyan bir anne vardır.

f. Evde baba yoktur, sadece mutsuz, çocuğuna karşı kötü niyet ve düşmanlık hisleri duyan bir anne vardır.

g. Genellikle ailenin yaşamı ya baba ya ana hâkimiyetine dayalı olarak kontrol ediliyor ve sürdürülüyor.

h. Ana babanın çok az demokratik olduğu görülüyor.

i. Babalar çocuklarına karşı sert ve olumsuz tavırlar almaktadır.

j. Evde çocukları öğrenmeye ve okumaya teşvike edecek ve onların yararlanacağı kitap çok azdır.

k. Ana baba ve çocuklar arasında çok az fikir alışverişi olmaktadır. Ana babanın az aktif, az güvenli, az sevgi bağlarına sahip oldukları ve çocukların başarılı olması için cesaretlendirmede çok az ve sınırlı çaba göstermekte oldukları görülüyor.

l. Ana baba çok ciddi olup çocuklarını çok sınırlı hareket etmeye zorlamaktadır.

Üstün zekalı bireylerin, her yaşta karşılaştığı sorunlar için uygun çözüm yolu seçebilecek, çok yönlü üstün yeteneğe sahip olduklarını düşünmek hatalı olur. Onların da başarılı olması, mutlu bir yaşam içinde bulunmaları, yeteneklerini geliştirmek için daha zengin olanaklara sahip, teşvik edici, ödüllendirildikleri bir çevre içinde bulunmalarına bağlıdır. Gelişim için gerekli bu şartların hazırlanmadığı ailelerde bulunan üstün zekâlı çocuklar aile çevresine karşı büyük bir ihtimalle birkaç tür olumsuz tepki örüntüsü geliştirirler. Üstün zekâlı çocukların bazıları akademik, okul başarısını düşürme yolunu seçecektir. Bazıları kendini geri çekecek ve başarılı olmak için çaba harcamayacaktır. Diğer bir kısmı ise yarıştan ve mücadeleden vazgeçip kendi kendine başarısızlığa teslim olacaktır. Bu çocukların çoğu duruma isyan, muhalefet şeklinde cevap vereceklerdir. Başarısız üstün çocuklar genellikle bütün otoriteyi tehlikeli ve yıkıcı bulunurlar. Birçok öğrenci liderleri bu gruptan çıkar ve karşılarına çıkan büyük gruplar karşısında isyanlarını dışarı vururlar (Çağlar, 2004).

Çocuklar ve ebeveynleri arasındaki ilişki en çok önem arzeden şeydir. Butter –Por (1993) bu çocukların durumunu şöyle açıklamıştır. Yeterli teşvik ve desteği olmayan, dışlanmış çocuklar onlara ne olduğunu ve onlardan neler beklediğini bilmekte yetersiz kalırlar. Yeteneklerini geliştirmekte, kendilerine güven kazandırmakta, kendi gerçek içselliklerini oluşturmada yetersiz ya da başarısız kalırlar. Boşanmış ailelerin çocukları da risk

altındadır. Aileler çocuklarına zaman harcayarak ve çaba sarfederek bu durumun olumsuz etkilerini azaltabilirler (Lee- Corbin ve Evans, 1996, Akt. Peters, Glader-Loidl, Supplee, 2000). Ailelerin yüksek beklentileri de bu başarı düşüklüğünü etkiler. Tonu ayarlamak aileleri için zor olabilir.

Eğer denetleme, ceza-ödül işe yaramıyorsa, ebeveynler ne yapabilir? Başarısız bir öğrencinin sinirli ve ümitsiz ebeveynleri şöyle davranmaktadır: ya çocuk üzerinde kontrollerini arttırır veya tamamen pes ederler. Bu iki uç davranışın yanında bir başka çözüm söz konusudur. Ebeveynler çocuğu değiştirmektense, kendilerini değiştirmelidirler – çocukla olan etkileşim ve iletişimlerini değiştirmelidirler. Böylece çocuk; bu değişim sayesinde kendine dönük çarpık düşüncelerden sıyrılır, etrafındakilerin etkilerinden sıyrılır ve en sonunda yanlış bakış açılarından kaynaklanan yanlış benimsenmiş davranışları değişir (Rathvon, 1996).

C. Çevresel Faktörler

Üstünlerde düşük başarının sebepleri arasında gösterilen çevresel faktörler çeşitli araştırmacılar tarafında şu şekilde tanımlanır (Neihart, Reis, Robinson ve Moon, 2002):

- Kronik değişimler, düzensiz sınıf değişimleri.
- Öğrenciler için baskıcı durumlar.
- Yalnızlık; sınıf arkadaşı ve eğitimsel girişimlerde yalnızlık.
- Ailesel faktörler; düşük başarının aile tarafından gizlenmesi, aileyle uyumsuzluk.
- Ailelerin daha düşük ya da daha yüksek beklentileri.

D. Okula Bağlı Faktörler

Üstün yetenekli öğrencilerde başarı düşüklüğü nedeniyle okulu terk etme oranları artmaktadır. Bu da okuldaki başarı düşüklüğünün çocuğun yaşantısını ne kadar önemli derecede etkilediğinin bir göstergesidir (Matthews, 2006). Başarı düşüklüğünün en çok gözlemlendiği-ortaya çıktığı yer okuldur. Ama sınıfın dışında ahlaki (etik) faktörlerinde bulunabileceğinden başarı düşüklüğünün üstesinden gelinebilecek tek yer sınıf olamaz. Heller'e (1992, Akt. Peters, Glader-Loidl, Supplee, 2000) göre öğretimin düzenlenmesi ve öğretmenin kişiliği öğrencinin sınıf içindeki başarısını etkileyen iki ana faktördür. Butter-Por (1993, Akt. Peters, Glader-Loidl, Supplee, 2000) buna şunu eklemiştir; öğrencinin

okula karşı tutumları vardır. Okul ödevlerine karşı daha az ilgi, baştan savma bir el yazısı ile öğrenci tavrını belli edebilir.

Ziv'e (1977, Akt. Peters, Glader-Loidl, Supplee, 2000) göre başarı düşüklüğü olan öğrenciler, okula karşı daha olumsuz tutumları olan öğrencilerle arkadaşlık kurma eğiliminde olurlar. Bu etki güçlüdür, çünkü karşılıklı olarak birbirlerinin tutumlarını etkilerler.

Öğrencinin aktif olmaması ya da sıkılması sadece öğretmenin öğrencinin kapasitesini gözlemlemesini engellemez aynı zamanda başarı düşüklüğünü de artırır (Freeman, 1993, Akt. Peters, Glader-Loidl, Supplee, 2000).

Baum, Renzulli ve Hébert'e (1995) göre üstünlerde başarı düşüklüğünün okullardaki ortaya çıkışının nedenleri şu dört temele bağlıdır:

1. Potansiyel ve duygusal meseleler (sorunlu aileler)
2. Sosyal ve davranışsal meseleler (uygunsuz akran gruplar)
3. Uygun müfredatın eksikliği (müfredat öğrencileri motive etmez)
4. Öğrencinin öğrenme yetersizliği ya da zayıf denetim.

Üstün Yetenekli Öğrencilerde Düşük Başarının Çözüm Yolları ve Örnek Bir Model

Üstün yetenekli öğrencilerde başarı düşüklüğünün önlenmesi için öncelikle böyle bir problemin var olup olmadığı saptanmalıdır. Aşağıdaki sorular çocuğun bir başarısız öğrenci mi yoksa diğer türlü öğrenme veya duygusal problemler mi yaşadığını belirlemek için yararlıdır (Rathvon, 1996):

- Çocuğun başarısızlığı onun temel sorunu mudur veya diğer alanlarda sorunu var mı?
- Çocuğun başarısızlığı genel mi özel mi?
- Çocuğun düşük okul performansının ortaya çıkışı ani mi veya yavaş mıdır?

Çocuğun okul performansı ve çabasını belirlemede yararlı olan sorular (Rathvon, 1996):

- Hangi konularda çocuk ilerleme göstermekte ve hangi konularda yardıma ihtiyacı var?
- Ne kadar sıklıkla ev ödevi verilir ve hangi konularda?
- Çocuğun okuma durumu hangi düzeydedir?

- Öğrenciler matematik için gruplandırılmış mıdır? Eğer gruplandırılmış ise, çocuk hangi düzeydedir ve matematik ders kitabının düzeyi nedir?
- Not verme okuldaki tüm öğrenciler için tek bir standart tarafından mı, sınıf içindeki bir standart tarafından mı veya bireysel temelde mi belirlenmektedir? Not verme politikaları orta okul düzeyinde değişiklik göstermektedir. Çocuk başarı düzeyine ulaşmamış olsa dahi, sadece çabası nedeniyle iyi notlar verilebilir.

Aşağıdaki belirli sorular da başarısızları tanımlamak için yararlıdır (Rathvon, 1996):

- Çocuk etkin olmayan yollarla – ya çok sık soru sorarak ya da ihtiyacı olduğunda yardım istemeyerek – yardım istemekte midir?
- Kendi başına yapmak zorunda olduğunda, çalışmasını tamamlamada zorlanıyor mu?
- Öğretmen yanındayken iyi çalışıp, öğretmen uzaklaşınca kitabı defteri kapatıyor mu?
- Yeni veya zor görevlerde kolay pes ediyor mu?
- Eğer öğrenci sınıf içinde dikkatsiz, dikkati dağılabilir veya fevri ise, bu tür davranışları bağımsız çalışırken veya zor bir görevle karşılaştığında artıyor mu?
- Kendi okul çalışması veya davranışı hakkında eleştiri olarak geribildirim yapıyor mu ve kendi performansını geliştirmek için geribildirim kullanmada zorlanıyor mu?
- Uzun vadeli projeleri ve yazılı ödevleri tamamlamada zorlanıyor mu?
- Kâğıt, kalem ve kitap gibi okul malzemelerini sık sık unutuyor mu?
- Ev ödevi teslim etmede sık sık başarısız oluyor mu?
- Sınıf içinde daha iyi çalışma gösterebiliyor mu?

10 sorudan 3 soruya verilen EVET cevabı, ılımlı bir başarısızlık sorununu göstermektedir; 5 soruya EVET cevabı orta düzeyde bir başarısızlık sorununu gösterir; 5'ten fazla EVET varsa ciddi bir başarısızlık sorunu söz konusudur.

Bugüne kadar yapılan araştırmaların ışığı altında aşağıdaki önlemlerin alınması ve çalışmaların yapılması uygun olacaktır (Çağlar, 2004):

a. Bu konuda uzun süreli rehberlik programı hazırlamak ve uygulamak gerekir. Hazırlanan bu rehberlik çalışmalarının öğrenciyi, ana-baba, öğretmenleri ve çocuğun yakın çevresindekileri içine almasına özel bir önem verilmelidir.

b. Uzun süreli danışmanlık yapılması gerekir. Danışmanlık çalışmalarında rehberlik programında olduğu öğrenci, ana baba ve öğretmenler tarafından görülmesi sorunun çözümlenebilmesi için herkesin kendi payına düşeni yapmayı kabullenecek yönde ve düzeyde yapılması sağlanmalıdır.

c. Bu durumda bulunan öğrenciler ve gerekirse ana babalar ile grup ve bireysel terapi çalışmaları yapılmalıdır.

d. Ana babaya çocuklarının başarılı olması için neler yapmaları gerektiği ve neler yapabileceği açıkça anlatılmalı ve bu gereği görmelerine yardım edilmelidir.

e. Okul müfredat programlarındaki dersler ve derslerin konuları ile ders araç ve gereçleri üstün zekâlı çocukların öğrenim ihtiyaçlarına cevap verecek düzeyde zenginleştirilmeli, onlar için anlamlı duruma getirilmelidir.

Onları başarısızlığa düşüren etmenleri üstün zekâlı çocukların kendi kendilerine zekâları ile etkisiz hale getirecekleri ve yüz yüze geldikleri sorunları kendi kendine çözümleneceklerini bekleyemeyiz. Çevresinde onları başarısızlığa götüren sebepleri bulmak, ortadan kaldırmak için ana baba, okul, öğretmen ve başarısızlığa düşen öğrencilerle çalışarak işbirliği yaparak sorunları çözümlenecek önlemleri birlikte kararlaştırıp almak gerekir. Bu suretle üstün zekâlı çocukların zekâ düzeylerine yakın başarı göstermeleri sağlanabilir (Çağlar, 2004).

Baum, Renzulli ve Hébert'in (1995) "Başarısızlığı Tersine Çevirmek: Sistemik Müdahale Olarak Yaratıcı Üretkenlik" isimli çalışmasında uygulanan Zenginleştirilmiş Üçlü Model ile seçilen öğrencilerin %82 si çalışmanın uygulandığı yıl boyunca olumlu kazanımlar edinmişlerdir. Seçilen 17 öğrencinin birçoğu, bu modelde çalışan öğretmenlerin önderliğinde artık düşük başarılı olmaktan kurtulmuşlardır. Sürecin beş yönü öğrenci grupları için önemli bir odak noktası olarak geliştirilmiştir. Bunlar:

- a) Öğretmenle ilişkisi
- b) Özdenetim stratejilerinde uyum
- c) Kendi başarısızlıklarını araştırma imkânı

d) Kendi öğrenme stillerinde ilgi duydukları bir alanda çalışma fırsatı

e) Uygun bir akran grubuyla etkileşim imkânı.

Öğretmenlerin üstünlerdeki düşük başarıyı yok edebilmeleri için;

1) Tanımlama (öğrenci belgeleri)

2) Akademik literatür (bu konuyla ilgili hangi çalışmalar yapıldığının araştırılması)

3) Öğretmenin öğrencilerle iletişimi (Öğrencileriyle yakından ilgi, plan hazırlama, diğer gruplarla paylaşım)

4) Öğretmenlerle sorunun giderilmesi yönünde detaylı görüşmeler,

gibi bir plan dahilinde sistematik olarak çalışmalarını gerekir (Baum, Renzulli ve Hébert, 1995).

Rathvon'a (1996) göre okullarda üstünlerde başarı düşüklüğünü ortadan kaldırılması için öğretmenlerle yapılması gereken okul stratejileri şu şekilde sınıflandırılmıştır:

1) Başarı düşüklüğü olanların öğretmenleri ile bağlantı

2) Sınıfta başarı düşüklüğü olanlara destek

3) Artan yapıcı öğretmen-öğrenci etkileşimi

4) Sınıfta etkili dinleme konusunda, başarı düşüklüğü olanlara yardımcı olmak

5) Etkili sorular konusunda, başarı düşüklüğü olanlara yardımcı olmak

6) Yetenek eksikliğini düzeltmek konusunda, başarı düşüklüğü olanlara yardımcı olmak

7) Başarı düşüklüğü olanların okuldaki yaşamlarına yapıcı katılımlar.

Bütün bu yaklaşımlar çerçevesinde üstün yetenekli öğrencilerde başarı düşüklüğünü yenmeye yönelik oluşturulacak bir modelin aşağıdaki gibi bir eylem (hareket) planı olması gerekir.

Eylem Planı

Öğretmenler ve ebeveynler öğrencilerin başarılarını destekleyerek akademik eğitimler olabilirler. Öğrencilere okuldaki problemlerinde yardımcı olabilirler. Bu planla öğrencilerin başarılı olmalarında büyük bir adım atılabilir.

Harekete katılım öğrenci, ebeveyn ve öğretmenler arasında bir anlaşmadır.

Problemlerin Tanımlanması

1. Öğrencilerin okulda iyi ya da kötü olduğu noktaları belirlemede onlarla birlikte çalışın. (Nelerde iyiyim? , Neleri geliştirmeliyim?) bu noktaları harekete katılım formuna yazın.
2. Öğrencilerin başarı düşüklüğü yaşamalarının sebeplerini belirlemede problem listesini gözden geçirin
3. Öğrencilerin okulun durumu hakkında söylemek istediklerini dinleyin.
4. Ana problem ve konuları belirlemek için beraber çalışın.

Çözümler üzerinde düşünmek ve seçim yapmak

1. Öğrencilerin değiştirmek istediği temel alanı birlikte belirleyin. Bu dönem hangi dersinde ilerleme göstereceğini düşünüyorsunuz? Gibi sorular bunu yapmada size yardımcı olabilir.

Örneğin öğrenci sosyal çalışmalarının ya da araştırma ödevlerinin notlarını yükseltmek isteyebilir. Bu harekete katılımın uzun vadeli bir hedefidir. Başarılı olmak için belki birkaç hafta, ay ya da bütün bir yılı alabilir.

Hedef öğrencinin yapabileceği tamamlayabileceği bir hedef olmalı.

2. Bu hedefe ulaşmada öğrencinin yapabileceği şeyi birlikte belirleyin. “Uzun vadeli hedefini küçük basamaklara ayarlayabilir misin?” gibi sorular size yardımcı olabilir. Örneğin eğer öğrenci sosyal çalışmalarının notunu yükseltmek istiyorsa yapabileceği şey her hafta ünite tekrarı (gözden geçirme) olabilir.

Kısa vadeli hedef öğrencinin okuldaki problemlerinin sebeplerinden biridir. Ayrıca 2–4 haftalık bir çaba ile başarma olasılığının yüksek olduğu bir hedef olmalıdır. Eğer şüphemiz varsa kendinize “Bu beklenti bu öğrenci için uygun mu?” sorusunu sormalısınız.

Eğer öğrenci ile kısa vadeli hedef konusunda anlaşma sağlamışsanız öğrencinin onun üzerinde çalışmaya başlamasını ve 2 ya da 4 hafta süresi olduğunu söyleyebilirsiniz.

Kısa vadeli hedefi aşamalara ayırmak için birlikte çalışın. Örneğin; Kısa vadeli hedefleriniz sosyal çalışmaları zamanında yapılan ünite tekrarlarına çevirmekse aşağıdaki gibi aşamalandırılabilir.

a. Ders kitabındaki üniteleri okuyun

b.Ünitedeki bilgi hakkında cevaplamasını istediğiniz ekstra soruların listesini yapın.

c.Orijinal bir günlük girişi yapın, zamanı ve sosyal çalışmalarınızı ünitelere göre düzenleyebilmeniz için .

Hafta Sonu : Pazartesi sınıf tartışmasına hazırlanmak için üniteyi oku

Pazartesi : Ekstra sorular yaz.

Çarşamba : Üniteleri ve sınıf notlarını oku. Günlük girişini yaz.

Perşembe : Günlüğü gözden geçir. Cuma teslim edilecek ödevin son kopyasını gözden geçir.

Cuma : Günlüğün son halini teslim et.

Yararları ve Engelleri Belirleme

1. Kısa vadeli hedeflere ulaşmada yararları ve engelleri belirlemek için birlikte çalışın.

“Eğer ünite tekrarlarını zamanında yaparsam öğretmenle birlikte ünite tekrar görüşmesi yapmaktansa zenginleştirme aktiviteleri yapabilirim” diye düşünebilir öğrenci.

2. “Ünite tekrarlarını teste çalışmak için kullanabilirim”. “ödevimi zamanında teslim etmediğim için sınıfın önünde utanmış durumda olmayacağım.” Bu da bir diğer faydadır.

Öğrencinin kısa vadeli hedefine ulaşmasını engelleyen faktörleri belirlemek için birlikte çalışın, üstesinden gelmenin çözüm yolları için beyin fırtınası yapın.

Teşvik (Ödülleri) Belirlemek

1.Öğrencileri kısa vadeli hedeflerine ulaşmada motive edecek faktörleri belirlemede beraber çalışın. Ödülleri kim verecek? Bunlar maddi mi manevi ödüller mi olacak?

Maddi ödüllendirme para mükâfatı, hediyelerle, bir şeyler ısmarlayarak, özel imtiyazlar vererek, ebeveyn ve öğretmenin övgü ve onurlandırması yoluyla yapılabilir. Manevi ödüllendirme içten gelir. Bir şeyi zevk aldığınız ve ilginç ya da yararlı gördüğünüz için yaparsınız.

Yetişkinler genelde, para ya da hediye içeren maddi ödüller verirler. Başarı düşüklüğü yaşayan öğrenciyi cesaretlendirmek için bu başlangıçta işe yarayabilir ama ilerleyen zamanlarda kullanılmamalıdır. Öğrencinin performansını satın almak istemiyorsunuzdur. Bunun yerine onları teşvik edecek aktiviteler seçilmelidir. Örneğin; öğrenci anne ya da

babasıyla tatile ya da sinemaya gidebilmeli. Ebeveynler öğrencinin sevdiği oyunu 1 saat oynayabilme, kendi seçtiği video'yu izleyebilme gibi özel hediyeler vermeli. Öğretmenler ise özgür okuma zamanları, ekstra sanat projeleri, bir film çekimi görmek için medya merkezine bir gezi ya da arkadaşlarıyla oynayabileceği bir oyunu kullanabilirler.

2.Öğrencinin amacına ulaşmasını cesaretlendirmek için daha fazla teşvik eden faktörler düşünülmelidir.

Bir Zaman Çizelgesi Geliştirmek

1.Öğrencinin bu plan üzerinde ne kadar süre çalışması gerektiğini birlikte planlayın. 2 ya da 4 haftanın kısa vadeli bir hedef için yeterli olduğunu hatırlayın.

2.Planın nasıl işlediğine dair kontroller yapılmasını kararlaştırın, 1 ve 3. sınıfa kadar olan öğrencilerin ilerlemeleri günlük 4 ve 12. sınıfa kadar olanları haftalık olarak kontrol edilmelidir.

Yetişkinlerin Yapacaklarını Belirlemek

1.Planda ebeveynlerin sorumlulukları nelerdir? Ebeveynler öğrenciler çalışmalarını teslim etmeden önce kontrol edecekler mi?

2.Öğretmenlerin plandaki sorumlulukları nelerdir? (Öğretmenler ebeveynlerin hangi ünitenin tekrar edilmesi konusunda bilgilendirmek maksadıyla her Cuma öğrenci ile birlikte imzalı bir kart mı gönderecekler?)

Herkesin Onayını Almış Olmak İçin Planı İmzalayın, İmzalatın

1.Herkesin öğrenci, ebeveyn ve öğretmenin onayını (imzasını) alarak kontratınızı resmi hale getirin.

2.Herkese kontratın birer kopyasını verin.

Uygulayın

1.Planı hemen yürürlüğe koyun.

2.Planın işleyip işlemediğini gözlemleyin.

3.Çabalarını destekleyin, sorumluluklarınız doğrultusunda takip edin.

4.Küçük çaba ve ilerlemelerin görülmesi ve ödüllendirilmesinin ne kadar önemli olduğunu hatırlayın.

5.Öğrencilerin kendi öğrenme alışkanlıklarını geliştirmelerinin zaman alacağını hatırlayın.

Gerekli İse Planı Gözden Geçirin

1.Gözlemlerinizi planın nasıl çalıştığını yorumlayın

2.Plan işe yaramıyorsa nedenini bulmaya çalışın. Problemi belirlemek için birlikte çalışın. Amaç uygun mu? Teşvik için kullandıklarınız işe yarıyor mu? Planınızın başarılı olmasını sağlayan nedir?

3.Eğer gerekliyse planı yeniden yazın. İlk planda öğrendiklerinizi de hesaba katın.

Bu eylem planının uygulanmasına yönelik örnek bir plan aşağıdaki gibi tasarlanabilir. Öncelikle aşağıdaki formun doldurulması gerekmektedir.

Faaliyet Anlaşması

1. Yeterli olunan alan (Hangi alanlarda iyiyim?)

.....
.....

2. Sınırlamalar (Hangi alanda gelişme kaydediyorum?)

.....
.....

3. Uzun Vadeli Hedefler (9 haftada, bir sömestrde, ya da yıl sonunda nerede olmayı istiyorum?)

.....
.....

4. Kısa Vadeli Hedefler (2-4 hafta içinde yeterli olabileceğim üzerinde şimdi çalışmak istediğim konu ne?)

.....
.....

5. Hedefime ulaşmadaki Adımlar ya da Faaliyetler

-
-
-

6. Faydalar (Bu hedefe ulaşmadaki iyi olan şey ne?)

.....
.....

7. Engeller ve Çözümler (Yolumdaki engel ne? Ben bu konuda ne yapabilirim?)

.....
.....
8. Nedenler (Ne için çalışacağım?)

.....
.....
9. Zaman Çizgisi ve Kontrol Noktası (1–3 sınıf öğrencileri için günlük, 4–12 sınıf öğrencileri için haftalık)

.....
.....
10. Sorumluluklar

Öğretmenlerime karşı:.....

Aileme karşı:.....

Planın Tarihi:..... Öğrencinin İmzası:.....

Öğretmenin İmzası:..... Ailenin İmzası:.....

Kontrol Zamanı:..... İmza:.....

Gelişmenin Özeti:.....
.....
.....

Öğretmen İş Yönetim Formu: Haftalık Ders Programı (Örnek)

Matematik Çalışmaları

16 Nisan Haftası

16 Nisan

Görevler:

Bugün araştırman için taslak oluşturmak gerekiyor.

Kitabındaki 4. Ünitedeki Matematik Tarihi konusunu daha önceden çalışman gerekiyor.

Ünite dörtteki sınıf tartışması, Matematik Tarihi.

Ünlü matematikçilerin buluşlarının günümüze katkısı konusunda küçük grupların problem çözme aktiviteleri.

17 Nisan

Yazma Aktivitesi: Matematik Tarihinde yer etmiş matematikçilerin hayatlarındaki en önemli noktaları gazete başyazısı olarak yazınız.

Görev: Matematik Tarihindeki ünlü matematikçilerin hayatları ile ilgili benzer makaleler getir.

18 Nisan

Sınıf arkadaşlarının getirdikleri makaleleri inceleme.

Küçük Grup Aktiviteleri: Bugünkü yapılan matematik çalışmaları neler? Bu çalışmalarda benzer sonuçları verebilirler mi?

19 Nisan

Sınıfta yapılan dünkü grup tartışmasından çıkan sonuç.

20 Nisan

Görev: Bugün araştırma ödevin gerekli.

Başka bir öğrenciyle eşleş ve ödevindeki anahtar (önemli) noktaları özetle

Tablo 1: Öğretmen İş Yönetim Formu- Aylık Takvim (Örnek)

NİSAN						
PAZATESİ	SALI	ÇARŞAMBA	PERŞEMBE	CUMA	CUMARTESİ	PAZAR
						1
Araştırma Ödevi için konu seçilecek 2	3	4	Panel Tartışması 5	Sınav için hazırlık 6	7	8
Not kartları verilecek 9	10	Ünite 3 sınavı 11	Taslak oluşturulması 12	Matematik Tarihi ile ilgili ne yapılabilir 13	14	15
Ünite 4 taslak oluştur 16	Makale gerekli 17	18	Grup tartışması 19	Araştırma Ödevin gerekli 20	21	22
23	24	Ünite sınavı 25	26	27	28	29
30						

Tablo 2: Öğrenci Çalışma Planı

KONULAR			
Pazartesi GÖREV GEREKSİNİMLER SON TESLİM TARİHİ			
Salı GÖREV GEREKSİNİMLER SON TESLİM TARİHİ			
Çarşamba GÖREV GEREKSİNİMLER SON TESLİM TARİHİ			
Perşembe GÖREV GEREKSİNİMLER SON TESLİM TARİHİ			
Cuma GÖREV GEREKSİNİMLER SON TESLİM TARİHİ			

KAYNAKÇA

- Baum, Susan M., Renzulli, Joseph S., & Hébert, Thomas P. (1995). *Reversing Underachievement: Creative Productivity as a Systematic Intervention*. The National Association for Gifted Children: USA. 133–156.
- Çağlar, D. (2004). *Okulda Başarısız Olan Üstün Zekâlı Çocuklar. 1. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Seçilmiş Makaleler Kitabı*. Çocuk Vakfı Yayınları: İstanbul. 409–415.
- Heacox, D. (1991). *Up From Underachievement How Teachers, Students, and Parents Can Work Together to Promote Student Success*. Canada: Free Spirit Publishing Inc.
- Kerr, B. Christensen, P. Maxey, J. (1993). "A Comparison of Gifted Underachievers and Gifted High Achievers. *Gifted Child Quarterly*. National Association for Gifted Children. Reprinted with Permission.
- Matthews, M. S. (2006). Gifted Students Dropping Out: Recent Findings from a Southeastern State. *Roeper Review*. 28 (4), 216–223.
- Neihart, M., Reis, S.M., Robinson, N.M. ve Moon, S. (2002). *The Social and Emotional Development of Gifted Children What Do We Know?* The National Association for Gifted Children: USA.
- Peters, Willy A. M., Grader-Loidl, Helga ve Supplee, Patrica. (2000). *Underachievement in Gifted Children and Adolescents: Theory and Practice*. International Handbook of

Giftedness and Talent. (Ed. Kurt A. Heler, Franz J. Mönks, Robert J. Stenberg, Rena F. Subotnik). Oxford: Elsevier Science Ltd. 2nd Edition, 609-621.

Rathvon, N. Ph. D. (1996). *The Unmotivated Child*. Simon and Schuster: USA.

Reis, S. M. & McCoach, D.B. (2000). The Underachievement of Gifted Students: What Do We Know and Where Do We Go?. *Gifted Child Quarterly*. National Association for Gifted Children. Reprinted with Permission. 44(3), 152–170.

Rimm, S., Cornale, M., Manos, R., Behrend, J. (1993). *Underachievement Syndrome Causes and Cures*. Australia: Apple Publishing Company.

White, P.H., Sanbonmatsu, D. M., Croyle, R. T., Smittipatana, S. (2002). Test of Socially Motivated Underachievement: 'Letting Up' for Others. *Journal of Experimental Social Psychology*. 38, 162–169.

EXTENDED ABSTRACT

Purpose and Significance: Underachievers can be found in every grade in school, from kindergarten to graduate school, in both sexes, across ethnic and socioeconomic groups, and in every occupation. Underachievement is a discrepancy between ability and performance that persists over time. Seeing underachievement in gifted student is surprising and it is uncommon result. The most people believe that gifted students solve their problems on your own. Actually, underachievers need to help. So this study investigated the sample model for overcoming underachievement in gifted students. This model is not containing one specific field; educators can use it where they need.

Methods: This is a literature review on the possible causes of underachievement and ways to eliminate underachievement of gifted children.

Results: Underachievement is caused by individual factors, family factors, environmental factors and school factors. Many researchers listed basic individual factors of underachievement gifted students (Reis and McCoach, 2000): Personality characteristics, internal mediators, differential thinking skills/styles, maladaptive strategies, positive attributes. Parent's high expectations from their children is affect to underachievement. School is the place where most underachievement behavior becomes visible. But as research indicates, it cannot be the only place where underachievement is overcome, since the etiological factors can also be found outside of the classroom. The sample model in this

study contain all factors' solutions. If model is implement accurately, underachiever gifted students will be more successful.

Discussion and Conclusions: The concept of underachievement, though often discussed, is still vaguely defined in the the Professional literature. We need to find the resources which make them underachievement, and have to solve problem and take cautions working with, family , teacher, and student cooperatively. Before we have to prevent gifted students from underachievement we need to determine the main problem. We have to decide first if the student is really underachievement. It will be suitable to take some cautions these the lights of researchs up to now: a)It is needed to prepare and apply long lasting guidance program. b) It is needed a long lasting consultancy. c) In this case if required it is needed to make individual or group therapy. d) We have to tell both student and his/her family what they need to do for achievement and help them to understand the reality. e) We have to enrich curriculum, courses and course materials for gifted students demands and learning. The sample model was occured by these subheading: Definition of problem, thinking about the solutions and choose them, determining the benefits and obstacles, identifying encouragement(Awards), developing a timetable, identifying the to do list for adults, sign and get signed in order to get approval from everyone, apply, make a plan review if it is required.